

Tilskudd og tilskuddsregler

Av Jorddirektør Magne Stubsjøen
Landbruksdepartementet

Forsker Kristen Myhr viste i sitt innlegg til Stortingsmelding nr. 14 Om landbrukspolitikken der det er understreket at grøfting er et viktig effektivitetsfremmende tiltak både for å øke avlingsnivået og for å gjøre arealene skikket for maskinell drift. I meldingen blir det også pekt på at en vesentlig økning av grøftingsaktiviteten i årene fremover, er en viktig forutsetning for å følge opp den avlingsøkning man har regnet med i en annen stortingsmelding, dvs. meldingen om Ernærings- og matforsyningspolitikken.

Det kan muligens hevdes at statstilskuddene ikke står i forhold til nevnte målsetting, men går vi tilbake og sammenligner med 1970, er de totale bevilgninger over statsbudsjettet til grøfting tredoblet. For innværende år utgjør statstilskuddet 29,3 mill. kroner.

Selvsagt har også utgiftene økt. Fig. 1 viser at maksimalt tilskuddsgrunnlag ble betydelig hevet i siste halvdel av 1970-årene. Fra 1980 har det vært uendret på kr. 1200,- pr. dekar. Gjennomsnittskostnaden pr. dekar for de planlagte grøfteprosjekter passerte det maksimale tilskuddsgrunnlaget i 1980 og var i 1982 kommet opp i kr. 1450,-. De høyeste kostnader hadde Møre og Romsdal fylke med nærmere kr. 1800,- pr. dekar, mens Oppland hadde de minste kostnadene med i overkant av kr. 1000,-.

Tilskuddssatsene har vært uendret i lengre tid. Det gis 60% tilskudd i Nord-Norge og Namdalsregionen og 40% i resten av landet.

Bestemmelsene for øvrig i reglene har

også vært uendret de siste årene. Imidlertid er vi nå i ferd med å gjennomføre visse justeringer. Således vil bl.a. djuparbeiding på myrjord under visse forutsetninger aksepteres som drenering i tilskuddssammenheng.

Fig. 2 viser hvor stort areal som har fått tilskudd til grøfting siden 1970. Tilskuddene er basert på at det utarbeides planer som skal være godkjent før de settes i verk. Midlene utbetales vanligvis når arbeidet er fullført, men det kan også innen visse grenser gis forskudd.

Ikke alle som får sin søknad innvilget gjennomfører grøftingen, derfor ligger utbetalingskurven vanligvis noe lavere enn innvilgningskurven.

Disse kurvene gir et godt uttrykk for interessen for grøfting i 10-års perioden 1970–1980. I denne perioden var det stort sett midler nok til å yte tilskudd til dem som ønsket å sette i gang med grøfting.

Etter 1980 ligger den reelle aktiviteten høyere enn kurven for utbetaling viser, men aktiviteten er likevel ikke kommet opp på det nivå som forsker Myhr antydte i sitt innlegg.

I 1982 måtte vi stoppe utbetalingene allerede i august fordi det var slutt på pengene. En betydelig ekstrabevilgning helt på slutten av året rettet opp situasjonen en god del, slik som det fremgår av figur 2.

På denne bakgrunn fant man det riktig å innføre tilsagnsfullmakt også for grøfting. Enkelt sagt virker tilsagnsfullmakten slik at de som søker om tilskudd etter at tilsagnsrammen er oppfylt, må vente til neste budsjettår før det blir tatt avgjø-

relse. Vi prøver på denne måten å få en viss orden i systemet slik at de som får innvilget tilskudd til et grøftetiltak, også skal få tilskuddet utbetalt når prosjektet er ferdig. Hittil i år har søknadsbunken vært så stor at Landbruksdepartementet overveier å stoppe innvilgningene for i år. Det synes å være eneste utveien for å hindre at det blir alt for lang tid fra et grøfteprosjekt er ferdigstilt til tilskuddet blir utbetalt. Samtidig vurderer departementet å innføre fylkeskvoter fra neste år.

Hvordan dette vil virke inn på den fortsatte interessen for grøfting er vanskelig å si. Dersom vi legger de to kurvene jeg har vist ved siden av hverandre (fig. 3), ser vi at det ikke er noen sikker

sammenheng mellom det maksimale tilskuddsgrunnlaget og grøfteaktiviteten. Særlig gjelder dette for perioden 1970–1977, der aktiviteten økte frem til 1974, mens tilskuddsgrunnlaget lå flatt. Deretter minket aktiviteten frem til 1977, til tross for at tilskuddsgrunnlaget ble løftet betydelig. Vi kan muligens ta dette som et tegn på at det ikke er bare tilskudd som avgjør interessen for grøfting, men at det også er en faglig vurdering.

For øvrig tror vi at fylkeskvoter vil føre til at vi får et bedre samsvar mellom planlagte grøfteprosjekter og muligheten for å innvilge tilskudd til prosjektene innen rimelig tid etter at planen foreligger.

Grøfting

Maksimalt tilskuddsgrunnlag pr. dekar

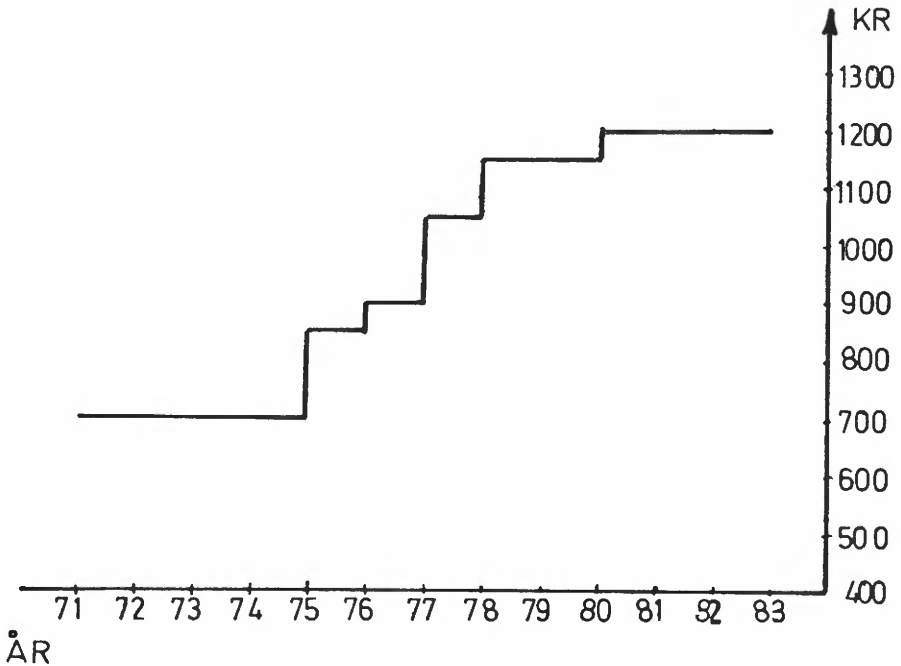

Fig. 1

Grøfting
Tilsagn og utbetaling i dekar

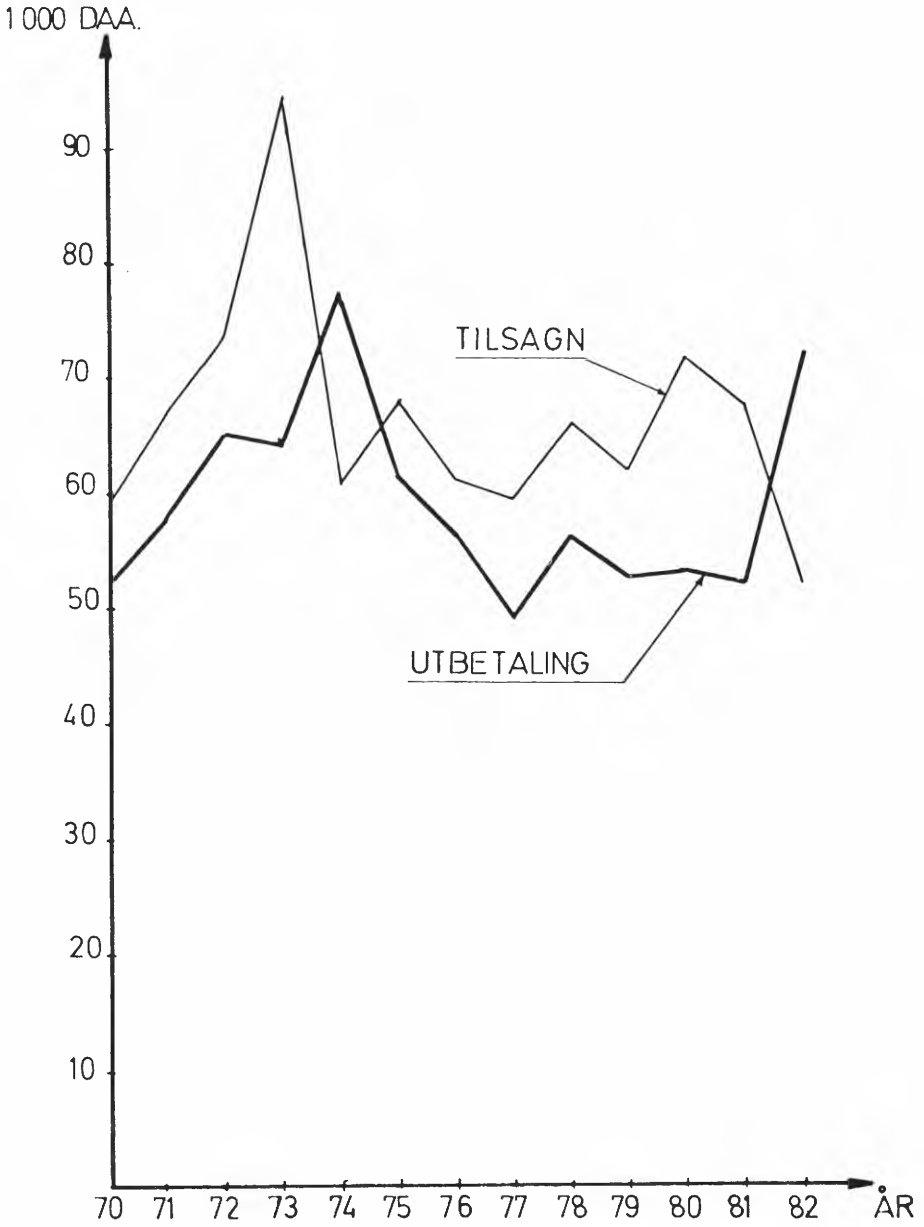

Fig. 2.

Grøfting
Tilsagn og utbetaling i dekar

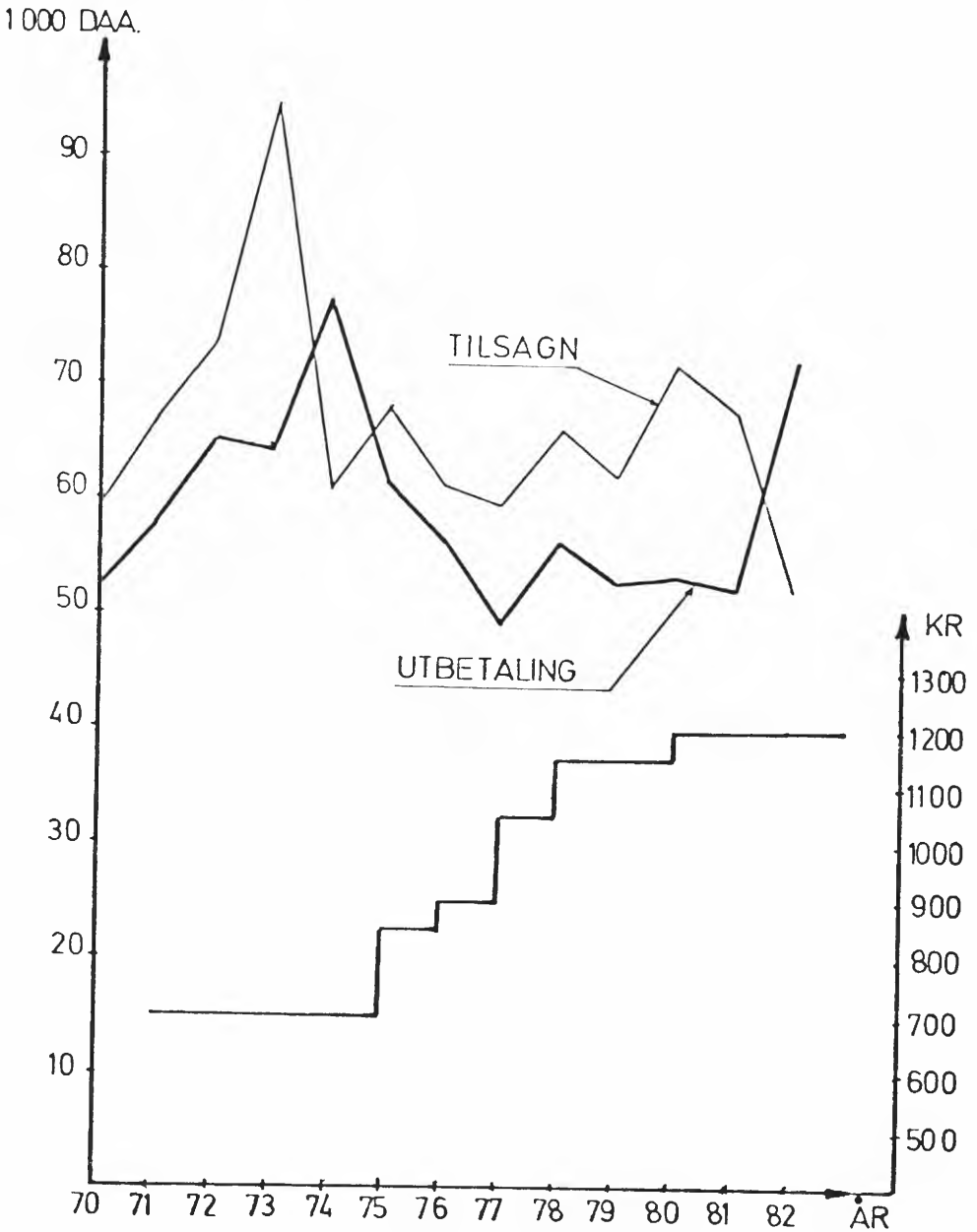

Fig. 3.